

2330

Laugavas Kanagu Cistricijs
valde

F-2330

nēs turis rā rānū

Fonds Nr.2330

Daugavas Vanagu Austrālijas valde

Aprakstījums (vēsturiskā izziņa)

Fonda nosaukums

Daugavas Vanagu Austrālijas valde

Administratīvā vēsture

1945.gada 28.decembrī Cedelhemas kara gūstekņu nometnē Beļģijā latviešu leģionāri (pavisam šeit gūstā atradās 12 tūkstoši latviešu leģionāru) nodibināja "Karā cietušo latviešu un viņu ģimenes locekļu kulturālās un saimnieciskās aprūpes biedrību". 1946.gada 6.janvāra pilnsapulcē izveidoja pagaidu valdi ar pulkvedi V. Janumu kā priekšnieku. Pēc atbrīvošanas 1946.gada pavasarī bijušos latviešu karavīrus izmitināja Vācijas britu joslā. Karavīriem amerikāņu zonā klājās visgrūtāk, un tie sāka organizēties, 1947.gada 26.oktobrī izveidodami DV pagaidu valdi majora E. Stīpnieka vadībā. Šajā joslā izveidojās 31 DV nodaļa, britu zonā – 21, franču – 2 nodaļas. 1948.gada 2.jūnijā Hallendorfas nometnē "Straumēni" sanāca pirmā DV pilnsapulce, kas nodibināja DV Centrālo valdi ar pulkvedi V. Janumu priekšgalā. Kad sākās izceļošanas, DV nodaļas dibinājās arī ASV, Kanādā, Austrālijā un citur. Zemju valdes pakļāvās DV centrālajai valdei. Šāda hierarhiskā sistēma saglabājusies joprojām.

Daugavas vanagiem ar laiku kļuva par lielāko un spēcīgāko trimdas latviešu organizāciju. Tā darbojās trīs sektoros: materiālā un kultūras aprūpe, cīņa par bijušo leģionāru tiesībām un politisko darbu Latvijas neatkarības atgūšanas labā.

DV vadību veido:

- DV padome – lēmējorgāns,
- Valde – izpildorgāns;
- Revīzijas komisija;
- Goda tiesa.

Padomes locekļus ievēl nodaļu delegātu sapulcē uz trim gadiem (1 loceklis no 200 biedriem) Padome lemj rakstveidā un tās darbu valde prezidijs trīs cilvēku sastāvā.

Valdē uz trim gadiem ievēl priekšsēdi, vietnieku, divus sekretārus, biedrzini, informatoru, palīdzības vadītāju un trīs locekļus bez īpašiem amatiem.

Austrālijā pirmā DV nodaļa nodibinājās 1949.gada 22.jūnijā Tasmānijā, kur bija iebraukuši un meža darbos strādāja daudz bijušo karavīru, vairumā latviešu. Šo datumu arī uzskata kā Austrālijas DV dibināšanas dienu, jo Tasmānijas nodaļa veica arī pagaidu valdes pienākumus. Iniciators bija Pauls Sprincis, kuram DV Vācijas amerikāņu zonas valde lūdza uzņemties DV pilnvarnieka pienākumus līdz brīdim, kad varēs ievēlēt Austrālijas DV zemes valdi. 1949.gada 11.decembrī iznāca pirmais DV pilnvarotā apkārtraksts ar ierosinājumu dibināt DV Fondu palīdzības līdzekļu uzkrāšanai.

1950.gadā P. Sprincis no pilnvarnieka pienākumiem atteicās, un DV amerikāņu joslas valde uzdeva Austrālijas pagaidu zemes valdes pienākumus veikt Melburnas nodaļas valdei, par kuras priekšsēdi 1950.gada 13.augustā ievēlēja V.Runiku, mainot nosaukumu *DV centrālā pagaidu valde Austrālijā*.

DV darbībai vēršoties plašumā darbības saskaņošanai un ērtākai sakaru uzturēšanai radās doma izveidot Rietumastrālijas apgabala valdi, par kuras priekšsēdi 1951.gada 3.februārī ievēlēja E. Stīpnieku. Tās uzdevums bija uzturēt sakarus ar Vāciju un vietējām nodaļām, aktivizēt DV kustību Rietumastrālijā, iesaistīt latviešu jaunatni DV organizācijā.

Pēc Rietumastrālijas valdes izveidošanās DV centrālā pagaidu valde Austrālijā pārdēvējās par *DV Austrālijas centrālo valdi*, lietderības labad sadalot visu Austrāliju divos apgabalos: Rietumastrālijas valdes pārraudzībā bija Rietumastrālijas, Dienvidaustrālijas un Ziemeļu teritorija, bet Austrumastrālijas valdes pārziņā nokļuva Tasmānija, Viktorija, Jaunā Dienvidvelsa un Kvīnslenda.. Abu valžu kopīgos pasākumos nolēma lietot *Austrālijas DV apvienības* nosaukumu.

1952.gada 26.decembrī Melburnā notika pirmā visa kontinenta DV kopsanāksme, kuras 17 delegāti pārstāvēja 971 vanagu. Tā noteica, ka, sākot ar 1954.gadu, DV Austrālijas zemes valdes pienākumus rotācijas kārtībā uzticēs lielāko nodaļu valdēm. Pirmās valdes pienākumus uzticēja Adelaidei.

DV Austrālijas zemes valde šo nosaukumu lieto paralēli īsākai formai – DV Austrālijas valde, kas kā dokumenta autors tiek lietots arī protokolos.

Bez aprūpes darba liela uzmanība tika vērsta informācijas darbam, kultūras pasākumu atbalstam un jaunatnes piesaistīšanai, tādejādi 1955.gadā 4.delegātu sanāksmē Sidnejā konstatēja, ka DV darbs izvēršies plašumā un ir sazarojies.

Ar 1957.gadu sāka izdot informatīvs biļetens "Daugavas Vanagi Austrālijā".

- DV nodaļa Tasmānijā 1949.gada 22.jūnijā, likvidējās 1950.gada beigās;
- DV Melburnas nodaļa dibināta 1949.gada 29.jūlijā;
- DV Pertas nodaļa dibināta 1949.gada 21.augustā;
- DV Mūrbenkas nodaļa dibināta 1949.gada augustā, likvidējās 1950.gada vasarā;
- DV Liverpūles nodaļa dibināta 1949.gada 18.oktobrī, likvidējusies 1950.gada augustā;
- DV Nordhamas nodaļa dibināta 1950.gada 5.novembrī, likvidējās 1959.gada rudenī;
- DV Balthurstas nodaļa dibināta 1950.gada 20.decembrī, likvidācijas laiks nav zināms,
- DV Džīlongas nodaļa dibināta 1951.gada 7.jūlijā;
- DV Sidnejas nodaļa dibināta 1951.gada 9.decembrī;
- DV Adelaides nodaļa dibināta 1952.gada 26.janvārī
- DV Brisbanes nodaļa dibināta 1952.gada 30.janvārī
- DV Ņūkāsles nodaļa dibināta 1952.gada 31.maijā;
- DV Kanberas nodaļa dibināta 1953.gada 18.janvārī, likvidējās 1968.gada septembrī;
- DV Balaratas nodaļa dibināta 1953.gada 22.novembrī.

Pie DV nodaļām sāka apvienoties arī sievietes. Pirmā vanadžu kopa izveidojās 1952.gadā Adaleidē, bet ar laiku radās pavisam 9 nodaļas.

Tiešais iegūšanas avots

Dokumenti saņemti 2002.gadā un pēc DV Austrālijas valdes lēmuma tos nodeva DV Džīlongas nodaļas valdes priekšsēdis Juris Mellēns (2002.gada 29.augusta dāvinājuma līgums nr. 93)

Fonda saturs

Arhīvu veido DV Austrālijas valdes, to nodaļu, statūti, noteikumi, protokoli, sarakste, fotoalbumi, kā arī Austrālijas Daugavas vanadžu dokumentācija galvenokārt līdz 1999.gadam. Fondā iekļauti arī dzan DV AV savāktais materiāls.

Komplektēšana

Fonds tiks papildināts.

Izvērtēšana

Dokumentu ekspertīze, sistematizācija un aprakstīšana veikta 2002.gada decembrī, ievērojot ISAD (G) pielietošanas noteikumu un "Metodiskos norādījumus personu dokumentu apsekošanai un vienkāršotai aprakstīšanai".

Fonda sistematizācija

Dokumenti saņemti daļēji sakārtotā veidā. Sistematizācijas un aprakstīšanas rezultātā izveidoti divi apraksti:

- 1.apraksts – DV Austrālijas valdes dokumentācija;
- 2.apraksts – Daugavas vanadžu dokumentācija.

Aprakstījumu sastādīja:
Personu fondu un trimdas dokumentu daļas vadītājs

M. Brancis

2003.gada 19.februārī

LIETAS Nr. _____ APLIECINĀJUMA LAPA

Lietā iešūtas (ievietotas) 2 (divas)
ar cipariem un vārdiem _____ lapas

tai skaitā lapas ar litera Nr. _____;

izlaisti lapu Nr. _____;

+ _____ iekšējā apraksta lapas

Lietas noformēšanas un fiziskā stāvokļa īpatnības	Lapu Nr.

Lapu aizpildīja MC. EKSP. amats _____ paraksts _____ paraksta atšifrējums B. Cincis